

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

20 Anacephalæosis eorum quæ ingratitude excusant vasallorum, &
culpabilem & ingratum reddunt dominum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

ut si clericus, ut alibi diximus, fiat, vel habitum religionis susceperit, & deponat armatam militiam, § 1. de vassal. mil. qui arma depon. lib. 2. Feud. tit. 21. §. qui clericus, si de feud. def. conuol. sit. Et c. §. fin. de feud. form. eo. 2. lib. tit. 30. Si quid commiserit ut postea in curia residere non possit ad obsequia exhibenda, §. 1. an ille qui inors. fiat. domin. sui fen. am. lib. 2. Feud. tit. 37. Sic de aliis, non enim datur beneficiū, nisi propter officium, quod qui non potest exhibere, amittere debet & beneficiū, §. fin. de vassal. mil. qui arma depon. §. si. an mutus vel alius imperfect. Et c. lib. 2. tit. 3. c. si de rescripti. in 6. can. eos. can. si quis sacerdotum, §. 1. dist. c. pastoralis, de appellat. apud Gregor. cum similib. Quamuis in Gallia obsequia praestari possint per vicarium, & ita non priuentur vassalli, nisi si quid aliud, vel timor, vel culpa, vel locorum consuetudo suadeat. ¶ Amittit ¶ & feudum quis per renuntiationem factam in fauorem alicuius in manibus domini, §. 1. de vassal. decrep. at. lib. 2. Feud. tit. 1. 4.

Anacephalæosis eorum, quæ ingratitude excusant vassallorum, & culpabilem & ingratorum reddunt dominum.

C A P. 20.

- 1 Eadem quæ debet vassallo domino debet & mutuo dominus vassallo. Incolu. me. tum. honestum. f. c. r. l. c.
 - 2 Regula, Felonia eadem quæ vassallo priuatur feudo, & reddit ad dominum, eadem priuatur dominus proprietate, quæ peruenit ad vassallum.
 - 3 Quæstio num tyrannum principem occidere liceat, & inibi variæ sententiæ grauißimorum auctorum.
 - 4 Tyrannicide quando in pretio, & de necatis & expulsis regno tyrannis.
 - 5 Tyrannos occidere vel eicere, nec singulis, nec semper esse concedendum.
 - 6 Obediendum etiam disculis principibus.
 - 7 Plebs odit principes suos bonos.
 - 8 Sponte quidam potestatem regiam abdicant.
 - 9 Tyrannus quis dicitur.
 - 10 Tyrannorum facta quæ, & regis veri.
 - 11 Principi turpis iudicium non tenentur obedire subditi, uxores subditorum non potest ad conuiuia vocare sine marito princeps, & c.
 - 12 Princeps ob crimina potestatem priuandus, non a quolibet, sed cum consilio, & summo Pontifice consulto.
 - 13 Chiblericus, ut inuitis regno, amicus a summo Pontifice Zacharia: Constantinus & Leo ab imperio per Stephanum Papam.
 - 14 Plebs & vulgus semper in Principes male suspicatur, ideo vulgus non audiendum.
 - 15 Reges Spartiarum Eporis subditi.
 - 16 Minores vassallos conueniunt possunt, apud superiores dominos de patronorum suorum gubernatione.
 - 17 Resolutio quæstionis, num liceat, priuatis manus in superiores iniicere.
 - 18 Remedia, quibus sine sanguine vassallus potest se liberare a patrono improbo.
 - 19 Potest ob acceptam iniuriam, scuitam, & ingratitude vassallus se liberare ab homine patroni & fide. Exempla in comite Flandrensi, & heroe Rayfia, pronuncia Castille.
- ¶ An ¶ superius docuimus, mutuum causam esse fidelitatis patroni & clientis beneficiarii: Sicut enim fidem vassallos seruare debet domino, ita & is vassallo. Et incolu. me. tum. q. 3. honestum, vtile, facile, possibile, quæ forma fidelitatis sunt, & debentur vassallis: debentur quoque a dominis, §. 1. de for. fidel. lib. 2. Feud. tit. 6. can. de forma, 22. q. 5. ¶ Proinde ¶ generalis constituta est regula, ex omnibus causis & omni felonia, quæ vassallum feudo priuatur, & dominum quoque proprietate priuati, §. 1. qual. dom. prop. fen. priua. lib. 2. Feud. tit. 47. quæ ad vassallum pertinet, siue peccaverit in vassallum, siue in alium, §. domino committente si de feu. def. conten. sit. Et c. lib. 2. tit. 26. Arbitror ita consilium esse vassallis, ne manus iniicere etiam in dominos feutores præter modum, facti olve tyrannos vindicandæ iniuriæ illatæ causæ audeant.
- ¶ In ¶ qua quæstione est proprius locus disquisitioni, num tyrannum principem vel dominum occidere vel expellere liceat. In cuius resolutione perniciose erratur, & iura diuina & humana leui negotio violari possunt. Baldus disputat, num intolerabiliter opprimetem suos dominum vassalli expellere loco possint: & post

multa resoluunt, non licere, Bald. in l. ex hoc iure, de infir. Et iur. verum alibi dicit Bald. in l. rub. P. vers. quicquid sit. non teneri illi obedire. Aluarotus a superiori priuati hunc iure suo posse ab Imperatore vel Papa. D. Thomas in 2. senten. artic. pen. ait etiam occidi posse & cum merito a subditis: at in concilio Constantiensi, sessio. 15. condemnata est sententia ut hæretica, quæ dicit, quod quilibet tyrannus potest & debet licite occidi per quemcuque vassallum suum & subditum, etiam per clauales infidias, & subtiles blanditias vel adulationes, non obstante quocumque iuramento seu confederatione factis cum eo, non exspectata sententia vel mandato iudicis cuiuscumque. ¶ Proferam ¶ itaque in utramque sententiam auctores, meam postea subiciam. Primum satis superque apud antiquos, imo & omnibus seculis tyrannos & subditorum oppressores inuitos & exosos fat scio, & illis magis, quibus libertas gratior existit. Et proinde isti summam tyrannicidæ gloriam esse putant. Beatus, inquit Cicero, 1. Philipp. novo, qui ea lege viuunt, ut non modo impune, sed etiam cum summa interfectio gloriæ occidi possit. Et rursus Cic. Philipp. 2. hæc, inquit, non cogitas, nec intelligis satis esse viris fortibus didicisse, quam sit pulcrum, beneficio gratum, fama gloriosum, tyrannum occidere. Refert Valerius Maximus lib. 2. Harmodio & Aristogitoni, qui Athenas liberare tyrannide conati sunt, positas effigies areas a Xerxe vi. h. porto asportatas, longo intervallo Seleucum in pristinam sedem curante reportandas: easque Rhodios vrbi suæ appullas, in h. spiritum publicum inuitasse, atq; in factis puluinaribus collocasse. Erat apud Græcos lex, ut tyrannicide præmio, eoque maximo donaretur, pro quo consequendo orationem elegantem edidit Lucianus Orat. pro tyrannicide. Neque etiam satis pretii esse prælitum adhuc putabant ei, a quo necato tyranno foci, fortuna, liberi, coniuges, salus ac libertas omnium, postremo ipsæ diuina ara, atque templa redimerentur, Thomas Morus in orat. Lucianica superiori respondente. Romulus clientelatum primum Romæ auctor statuit, ut patronus, qui clienti fraudem faceret, facer esset, Dion. Halic. lib. 2. Exiit a Romana republica decemviri Romæ sibi tyrannidem viurpantes, Halic. in 11. Et Athenis triginta prætores effecti tyranni, primum exilio multati, deinde trucidari: Iustinus libro 5. hist. ex Trogo Pompeio. Scribit Quintilianus, lib. 10. Alceum aureo plectro donatum, quia sit tyrannum insectatus. Ique alibi, idem Quintil. lib. 7. legem meminit apud Græcos fuisse, ut tyrannicide imago in gymnasio poneretur, Plato tyrannos, ut patricidas ex republica eiciendos pluribus disputat, Plato lib. 8. de republ. in fin. Et plura congerit in tyrannos Xenophon, in Hierone seu tyranno. Celebris est memoria Timoleontis Corinthii, quod occiderit Timophanem fratrem natu maiorem, cum ciuitatem tyrannico more gubernaret, multosque ex primoribus ciues inde natos necaret, simul ac adhortatus eum fuisset, sed in vanum, ut mutata animi cupiditate a recepta desisteret, ac admissorum in ciues facinorum emendationem quæreret: quodque persuadere non potuerat, teste Gemistio Pletho, lib. 1. de gestis Græcor. post pugnam Mantineam. Hic etiam Dionysium Sicilia tyrannum iniuriorem, Corinthum priuatum remisit, eodem Gemistio. Legimus expullos regno tyrannos iniuste imperantes, Tarquinium Superbum a Romano, apud Livium, Plinium iniuriorem, de vir. illust. Dionysium Halicarnassum, & alios Dionysium, a Sicilia regno, Iustin. lib. 21. Childericum Clodouei patrem, a Francico, Gregor. Turonen. lib. 2. de gest. Francor. cap. 12. Eoriam regem Gothorum, ab Alneris, idem Gregor. Turonen. lib. 2. cap. 20. Iussit Deus Ieha filio Iosaphat, ut percuteret Ioram regem, domum Achab tyranni, & videretur sanguinem seruorum Dei, 4. Reg. 9. 10. Occisa est interfectrix filiorum regis Athalia a populo iussu Ioadæ, 4. Reg. cap. 11. Excusserunt iugum regis Reboam ob eius oppressionem tribus Israelis, 3. Reg. 12. Et transfert regna Deus ob scelera principum, sicuti & ob peccata populi, Ecclesiast. cap. decimo. Eges cap. secundo. Sic principio quidem omnes ciuitates Græciæ sub regibus viuebant, quando non barbarica licentia viuebant, & iuxta patrios mores ac leges iustas regnum exercebant: dumque regnatum est certis conditionibus, ut apud Lacedæmonios. Sed postquam aliquot eorum abuti ceperunt potestate, & in rebus administrandis non tam leges sequi, quam suam voluerunt libidinem, regni tædio magna pars Græciæ mutauit statum publicum, in leges & magistratus translata potestate, quæ conferrentur respública, ut auctor Dionysius Halicarnassus lib. 5. anti. quit. Roman.

¶ Ceterum ¶ in diuersam sententiam, & exempla, & rationes quoque suadent non esse hoc singulis permittendum, nec semper

nisi publica sint huiusmodi bene consultata decreta: & periculosa & infandissima alioquin ea haberi, & quae breui omni speciei rerum publicarum interitum minentur. David noluit mittere manum in Christum domini, in regem Saulem, cum potuit, 1. Reg. 24. & 26. qui tamē cum iniuste affligebat & prosequeretur, quinimo eum, qui vulneratum etiam volentem necauit, morte puniuit, 1. Reg. 31. Datan, Core, & Abiron, in principem suum rebelles, vni terra absorpti sunt, exemplari iudicio, Numer. 16. ¶ Non est potestas nisi a Deo, & qui potestati resistit, ordinationi Dei resistit: ad Roman. ca. 13. Et ideo Paulus maledicens iudici, qui contra legem eum percuti permiserat, monitus esse principē, falsus est se peccasse, quia, inquit, scriptum est, principi populi tui non maledices, Act. 23. Diuus quoque Petrus iubet nos obedire dominis non tantum bonis, sed etiam discoloris, 1. Pet. epist. 1. ca. 2. Et ideo recte olim apud Gallos, de republica non licebat, nisi cum consilio loqui, 1. Inl. Cef. lib. 6. belli Gallici. ¶ Populus ¶ & potissimum qui ex illo impio sunt, impatientes dominationis, quae eos instruat, sunt: & praecipue excellenter plebs, quae manu proprio omnia aggreditur, vt notat in republica Thebeorum Polybius, lib. 6. Et oderit dum metuat, Cic. 1. Offic. ¶ Vnde ¶ plures grauissimi viri potestatem regiam sponte exiuerunt, alii deponere desiderauerunt, si licuisset, vt Timoleus Corinthius Siculorum amore in regem electus, maluit se diligere quam metui: vt cum primum potuit imperiū deposuit, priuatusque, Syraculis, quod reliquum vitae fuit, vixit, Am. Prob. in Timoleoni. Deposuit & potestatem Sylla, Appia, lib. de bel. civil. Deponere saepe imperium voluit Augustus, Dion Cass. lib. 52. Zonar. tom. 2. in Octavianum. & Al. Perin. Inl. Capit. in Eliso Perinace. Et merito, inquit Tho. Morus, lib. 1. Utopia, abstinent sapientes a regenda republica habentes satis, vt quia aliena stultitia mederi non possunt, ipsi saltem sint, in iuro, veluti qui effusum in plateas populum, cum ab imbribus ad recta reuocare non possunt, consulte agunt, qui semet intra recta continent. Sunt itaque rationes, quae in hac quaestione concurrunt, hisque aliae possunt addi plures similes, a quibus abstineo. ¶ Et, ¶ vt me paucis expediam, quid sit tyrannus, primum explico. Tyrannus, inquit Seneca, lib. 1. de clementia dicitur: a rege factus non nomine, quod olim regum erat. Quid, inquit Plato, quoties vir vnus recte ciuitatem instruit, quod nomen illi conuenit: nome tyranni ¶ & regis: Plat. in amatoribus, de tyrannide fecit tractatum. Barthol. tractat. & in l. decernimus, de sacrosanct. eccles. ¶ Et saepe pro bono principe apud poetas & oratores Graecos antiquos, & pro malo quoque accipitur: sed apud recentiores de malis plerumque dicitur. Et non tantum de regibus, sed etiam de aliis, qui male & crudeliter subditis imperant. ¶ Tyrannus ¶ itaque principes vocauit Guillelmus Bened. in repetit. cap. Raynut. ad verba, & vxoris nomine, in 304. qui subditos, vel hostium agricolas inuadunt, & frogas perdunt ex Diodoro Siculo in 3. dum de Iudeorum gest. agit. Et tot fere possunt esse capita tyrannidis, quot sunt species oppressionis & depraedationis subditorum. Nec solum rex vel Imperator tyrannus dici iniuste imperans potest, sed etiam alii qui tyrannice dominantur: si tamen plures simul dominantur iniuste, proprie & factionem committere dicuntur, vide D. August. lib. 2. de ciuit. cap. 21. Festus lib. 1. 8. tyrannum dictum fuisse tradita Thurenoium insigni crudelitate. Facta tyrannorum namque in crudelitate consistunt, scire in ciues, delectari sonitu catenarum, sanguinem fundere, ad spectu suo terrere ac fugare: vt contra, boni regis & felicitas illius, multis salutem dare, & a morte ad vitam reuocare, ciues seruare, Senec. lib. 1. de clementia. in fin. & vt Claudianus ait, in 4. Honor. consulas.

— Sors ista tyranni

Conuenit, inuideant, claris, fortesq, trucidant.

Muniti gladiis viuunt, sepius venenis

Accipites habeant, arces, trepidiq, minentur.

Sunt & illi, quibus familiare illud absolute, sic volo, Iuuen. Satyr. 6. sic iubeo, sic pro ratione voluntas. Mandane monebat Cyrum, Xenophon lib. 1. Cyri ped. Regis dominatum esse non libidinem, sed legem: & contra, in tyrannide. Id ipsum firmat Plato in lib. ciuili vel de regno, quando, inquit, vnus secundum leges dominatur, regem vocamus, non distinguentes nomine illum, qui scientia solus imperat, ab eo qui opinione secundum leges solus etiam dominatur. Et quoties neque ex lege, nec ex more quisquam dominatur, simul atque scire se & prae leges hoc ut rectius fieri oportere, inest autem libido & ignorantia quadam, quae ad imitationem huiusmodi inducit, vir talis tyrannus est appellandus. Philo Iudaeus subscribit, & eum esse tyrannum, qui quae vult, sine ratione exsequitur, Philo Iud. lib. de confus. linguar. Et, Philo Iud. lib. 2. allegoriarum, differre a rege, quod hic

ius & æquum: ille iniquitatem introducat in rempublicam, tyrannicaque mandet, infesta corpori & animae, magisque molestias inferentia, vitiosas actiones & voluptates, quae nascuntur ex affectibus. ¶ In ¶ fidelitate & iure principis intelligitur exceptum ius etiam honestatis, vt eam per potestatem violare non liceat. Et ideo, inquit Baldus, si princeps inuitat seu vocat vxores subditorum ad tripudium, non tenentur venire, Bald. in l. quod ex liberta, de oper. libert. nisi & mariti vocarentur, vt vxores suas comitarentur, vt notat Martinus de Cefariis tract. de princip. nu. 16. Nec principis, qui contra ius naturale iubet, parendum est, can. non licet, 10. dist. 1. Aliter tamen, si contra tantum ius positium, Bald. in c. cum adeo, de rescript. Minus autem, si contra ius diuinum imperet, obediendum, cum potius sit obediendum Deo, quam hominibus, Act. 5.

¶ Ex ¶ quibus certe vera differentia bonorum & malorum proposita aperta est. Et cum priuati homines digni sint morte, vel exilio, ratione criminum: multo magis etiam & principes cōstat ob eadem crimina, mortis esse reos. Nec inficiari potest, quin ab illis saltem ad mendam iure non sit reipub. administratio, veluti furenti gladius. Et in eo consentio, at in modo dominos tollendi, non ad stipulor illis, qui permittunt id ipsum quibuslibet. Etenim semper sancta persona semper liberto & subdito, & filio, videri debet patroni & patris, l. liberti. 9. de obseq. a liber. & l. par. & patr. praes. lib. 37. P. tit. 1. 5. Haec seria serua, non a priuatis, sed ab omnibus ordinibus regni, si de rege agatur deponendo, tractanda est quaestio, & summus Pontifex consulendus, can. duo, & cap. imperator. 96. dist. 1. vt superior. ¶ Quomodo ¶ quando Zacharias summus Pontifex amouit, vt inutilem regno Childericum anteo domino 751. & substituit Pipinum, can. alius, 15. quest. 6. Paul. & Amyl. lib. 2. de gest. Franc. Et Stephanus Papa 2. priuauit imperio Constantinum & eius filium Leonē, cum non subuenissent ecclesiae contra Atulphum regem Longobardorum, & trātulit in Carolum Magnum, cap. venerabilem, de electio. apud Gregorium. ¶ Hominum ¶ vulgus in deterius semper contra principes & rempublicarum gubernatores suspicax, & contra, vt ait Horat. lib. 3. Carm. Ode 3.

Virtus repulsa nescia foras
Incaminata fulget honoribus,
Nec sumit aut poni securus
Arbitrio popularis aurae.

Atque vanae voces populi audiendae non sunt, l. de curionum, C. de pan. cap. Osius, de elect. cap. si erga, 8. quest. 1. nec sequendae, cap. miramur, 6. 1. dist. 1. Miserumque nihil magis, quam si subditi velint ex suo arbitrio regem dominari, & sibi regem, non se regi subicere: inferior enim superiorum corrigere nequit, capit. cum inferior, de maior. & obediens. Et mores populi corruptissimi, in istis potissimum miseris malis, quibus quilibet sibi licere putat, quod opinatur: vere certe misera est vita principum, non dicam malorum, sed meliorum. Dum enim manum ad depellenda crimina adicere volunt, impiorum feruissime exandescit ira: oderunt enim, dum metuunt, & quem multi metuunt, multos odisse necesse est. Vnde satis infelix per se vita semper impendentium periculorum plena, vt ostendit Dionysius aule Siculae inclementissimus incubator, familiari quondam suo, solam beatam existentem vitam tyranni, dum gladium vagina raptum & a capulo de filo tenui pendentem mucrone demisso, iustitiae familiaris capiti imminere, Cicero. 5. Tusculan. & Macrobius in som. Scipion. lib. 1. cap. 10. Est & multorum bestia capitum populus, leuis, incertus, & ad seditionem & rebellionem facilis, dum tantum singularia, & ea quae ante pedes sunt, prospicit: durae ceruicis, vt opus non sit nec expediat principis sui censuram, nō dicam mortem ei committere. ¶ Si ¶ principes ex nutu subditorum, & ad huc singularium quorumcumque penderent potestate, certe non reges, sed in felicissima essent mancipia, nec monarchia sed democratia esset, peior regno Spartiatum, in quo Ephoro licebat legibus regem in vincula conicere, quemadmodum in Paulania contigit, Amyl. Prob. in Paulan. Thucyd. in 1. Dicebant enim saltem illi causam, nec inauditi necabantur, vel ei ciebat, quamuis illis oppositi essent Ephori pro fratre, Plato de ll. 3. Aristot. 2. Polit. cap. 7. vt apud Romanos tribuni plebis consilibus, Cicero. 3. de legib. ¶ Habent ¶ & minores valuosiores, superiores alios dominos, ad quos refugiant, quorum opeliberentur a fide data: & liberati contemnant imperia patronorum ingratorum. Nec est si quibus concedendum, quod per magistratus expedit potest, l. non est sanguis, de reg. iur. Cur enim princeps & magistratus superior

rior patierit ad arma peruenire, quos potest sua iurisdictione cōpescere, *laquisimum de usufr. in P.* Et idcirco in medio iura posita sunt, ne quicquam sibi permittat vltionem, nullus, *C. de feud.*

17 ¶ Et ita exempla tyrannidarum hic sequenda non sunt, que vel in libera republica contigerunt, que regem non habebat, nec ei fe subiectē bat, nec Dei iussu & aliorum mandato; aut temere facta ex bono successu merienda sunt.

18 ¶ Sunt itaque alia remedia, quibus intacta persona domini quis se possit liberare a tyrannide & hominio patroni improbi: nempe refutatione vel distractione rei, ob quam prestat fidem: vt diximus, *§. 1. de vafal. qui contra const. Loth.*

19 ¶ Dehinc & illo quod ab initio huius capitis proposuimus, vt iure quis possit apud superiorem petere ab hominio, & si illud personale fuerit, solutionem, quod facile impetratur, *Albertus de Rosa l. bene a Zenone, de quadrigen. prafcrip. in Nicol.* Sicuti & ob nimiam feuitiam in seruos domini coguntur vendere aliis, *h. 2. de iis qui sunt. vel vel alie. in P. §. penult. eod. tit. apud Iustin.* Priuilegium enim meretur amittere, qui concessa sibi ab actu potestate. Comes Flandrensis a rege Francie priuatus comitatu, quod subditis petentibus ius non redderet, *Bald. in Authen. statumus, C. de episc. & cler. Herois Rayfia curia Parisiensis decreto tamdiu fuit in manibus & soluta iurisdictione ac fide beneficiaria ducis Armorici, dum vinceret ob male tractationis causam, Ioan. Gallus in quest. deo. per Cur. arefco 340.* In Hispania, prouincia Castellæ, que regibus Legionis parebat, a subiectione merito puratur se subtraxisse, quod Ordonius eo nomine secundus rex Hispania, contra fidem publicam datam comitibus quatuor Castellæ, vocatos ad se, interemisset; & quodam ex sua nobilitate creauit, qui de publicis priuatisque controuersis inter eos cognoscerent, eosque iudices appellari placuit, *Francisc. Tarasa lib. de regib. Hispan. in Ordonio 2. & in Alfonso 4.* Ita per iudices regitunc cepit, vt olim populus Israeliticus, *10. lib. Iudic. & 1. Reg.* Erat autem ante Castellæ comitatus ex feudo regis Legionis, *Fran. Tarasa in rege Raymario 2.*

Post feudi priuationem, ad quem reuertatur. Cap. 27.

- 1 Feudum amissum ob ingratiuadnem in dominum ad eum redit.
- 2 Feudum mortuo vafallo sine herede legitimo, vel eo destituto vafallo, ad dominum redit.
- 3 Feudum paternum repudiatum vel alienatum, ad proximiores agnatos redit.
- 4 Feudum ademptum ob crimen aliud quam in dominum vafallo, ad proximiores, non ad dominum venit, num autem redeat, ad dominum confiscatione facta, inibi.

1 ¶ In questione hac reuersionis feudi, distinctio adhibenda est inter superiores: an priuatur quis feudo ratione offense domini, an alia de causa. Nam concurrunt sæpe in petitione feudi dominus, & cognatus vltimi possessoris, *§. 1. de vafall. qui arma de po. lib. 2. Feu. tit. 21.* si propter commissam ingratiuadnem in dominum ad illum redit beneficium, *§. denique, que fuit prim. caus. benef. amitt. lib. 2. Feu. tit. 24. facit l. fin. de litigio. P. vt si concubuerit cum vxore, c. si miles, de feudo sine culpa non amitt. lib. 1. tit. 21. §. 1. de vafal. qui con. const. reg. Lothar. & c. lib. 2. tit. 38.* si beneficium alienet in cōfulto domino, quia dominum contempnere videtur, *§. fin. que fuit pri. cau. benef. amitt. §. praterea, de capti. Corradi, lib. 2. tit. 40. §. 1. de vaf. qui con. const. Loth. reg. lib. 2. tit. 38.* si feloniam commiserit in dominum, *§. 1. an ille qui interf. fratrem dom. sui feud. am. lib. 2. tit. 37.* si ab eo non petierit inuestituram, *§. praterea, de probib. feu. alien. per Federic. lib. 2. tit. 55.* Et si plures domini gradatim feudi sint, & superiorem minimus valuaflor offenderit, non ad dominum domini offensis, sed ad eum, a quo accepit, feudum reuertitur, nisi dominus a domino requisitus neglexerit petere a valuafloro satisfectionem, *§. illud quoque, de probib. feu. alien. per Federic. lib. 2. tit. 55.* Ob prelati etiam culpā, ecclesia priuatur, quando is vixerit, feudo, quod dominus vel rex possidet, postea autem eo mortuo ecclesie restitui debet, *§. fin. de capis. Corradi, lib. 2. tit. 20.*

2 ¶ Quod si alia de causa priuatur quis, diuersi etiā sunt constituendi delationis modi: nam si morte defuncti feudum possessore vacuum sit, id est si sine herede legitimo decefferit vafallus, ad dominum redit, *§. si em. si fuerint, quib. mod. feu. amitt. §. fin. apud quem vel quos controuers. feud. de fin. tit. 18. vel si feudum destitatur vafallo, qui obsequia non possit prestare, §. fin. tit. episc. vel abba. & c. lib. 1. tit. 6.*

3 ¶ At si feudum paternum alienatum est ab altero fratrum,

proximior, ad quem successio pertinet, repetit, non dominus, *§. hoc quoque, de success. feu. lib. 1. tit. 8. fin.* si alterius generis, dominus, *§. et si clientulus, de alien. feu.* Et feudum paternum a filiis repudiatum ad agnatos quoque pertinet, *§. fin. an agna. vel filius def. repud. hered. possit reti. feu. lib. 2. tit. 45.*

¶ Quod si ex graui quodam crimine in alium, quā dominum commisso adimatur feudum vafallo, puta quia homicida, non ad dominum, sed ad agnatos pertinet, si beneficium fuerit patetnum, *§. denique, que fuit prim. cau. benef. amitt. §. an ille qui interf. & c.* non autem ad delinquentis filios, nisi agnatis non stantibus a domino nono priuilegio impetrent, *§. 1. si vafal. feud. priu. Sed & hic variaz sunt considerationes in computandis gradibus admittendorum agnatorum, de quibus consules & de hac confiscatione Iacobinum de sancto Georgio in tract. de feu. in §. dicitur vafalli, nu. 8. 59. 60.* Scribit Speculator prædia quæ in patroni inferioris clientela & alterius quam regis sunt, ipsi non sicut dari præterquam in crimine maiestatis læsæ, *Specul. in tit. de feud. vers. 40.* Faber etiam & in hoc crimine ad dominum clientis irriducimus feudi reuertitur, *Fab. in Authent. bona damnatorum, de bon. profici. C.* Ceterum plura sunt hic consideranda in confiscatione faciendā feudi, quæ tractat Alexander ad l. si finis, *§. si de veltig. libus, de dam. inf. P. nu. 26.* & sequen. resoluat autem facile Iul. Clarus lib. 4. senten. iuris, *§. feudum, q. 84.*

De controuersis & iudiciis feudorum.

C A P. 22.

- 1 Species causarum de quibus iudicia feudalitium sunt.
- 2 Circa res controuersas feudales.
- 3 Feudi, & emphyteosis differentia.
- 4 Feudorum natura vt indaganda.
- 5 Que veniant in petitionem feudi.
- 6 Personæ de feudo contentendæ sunt, vel maiores, vel minores, vel æquales valuaflores inter se, cum aliis, & c. Et de foro harum personarum, & questionibus.
- 7 Quatuor remedia vafalli: si dominus ei neget iustitiam.
- 8 Quomodo controuersie inter dominum & vafallos, & corā quibus iudicibus terminandæ.
- 9 Ex quibus causis vafallus ratione feudi agit contra dominum.
- 10 Feudo repetito a domino, heredes mortui repetunt, ab eo meliorationes.
- 11 Feudo redeunte ad dominum post mortem vafalli, quomodo finitius feudi inter dominum & heredes diuidendi.
- 12 Dominus ex quibus causis agit ratione feudi contra vafallum.

1 ¶ Controuersie itaque in tractatione feudorum considerantur, inter superiores & ad superiora confirmanda, erunt vel rerum ipsarum feudalium, vel propter res ipsas, vel quæ ab illis pendent, vel personarum pro feudo, vel pro his, quæ feudi sunt, vel aliarum rerum. ¶ Rerum itaque feudalium potest moueri questio, num sint alio diales, de quibus in principio & ibi differentia cum feudis, vel feudales, vel libellares, vel emphyteoticariz, cuiusque natura inspicienda, in quibus differant, quibus conueniant, & in quibus pugnent. ¶ Feudum itaque differt ab emphyteosi in multis, de quibus te admonebit Speculator tit. de locat. §. nunc aliqua, vers. 4. Bart. in l. vt iurifurandi, §. si liberi, de op. libert. in P. Bald. in Auth. si quas ruinas, penult. col. de sacrosanct. eccles. C. & in l. qui se patris, col. 10. vnde lib. C. Distinguit itaque hæc & a libellario erudite Cuiacius in i. feudorum: mouentur & iterum questiones in rebus feudalibus, cuius generis feuda sint, an sint regia, veltigia, vel fræca, & c. & in hac parte diuisionem feudorum euoluere, de qua antea.

¶ Propter res feudales in considerationem veniunt fructus, id quod interest, incrementa seu augmenta rerum feudalium, iura quæ ab illis pendent, inuestitura, fidelitas, & quæ ibi promittuntur, & quæ contra pacta sunt. ¶ De rebus feudalibus contendunt vel maiores, vel minores, vel æquales valuaflores: vel inter se vel cum aliis non valuafloribus: domini cum vafallis, & contra: vel heredes vafallorum cum dominis. Proinde & hinc varii modi agendi, variaz probationes, & tribunalia, & iudicia diuersa. Igitur si inter summos valuaflores, quos diximus capitaneos, vt puta duces, comites, marchiones, qui feuda regalia habent, agatur, questio proponenda est agenda, & terminanda coram Rege vel Imperatore, *§. 1. apud quem vel quos controu. feud. termin. deb. c. 1. de leg. Corrad. lib. 2. tit. 34.* Si inter minores vafallos vnus domini de feudo vel eius parte, vel de finibus feudi controuersia sit, dominus feudi iudex erit, *c. imperialem, in §. pen. de probib. feud. ali. per Feder.*